

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS
TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.



KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsiooni juhataja J. Janusson
Sektsiooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsiooni juhataja J. Kurkus
Sektsiooni nõukogu esimees Prof. P. Käpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 18

Tallinn, 10. mail 1938

IV aastakäik

SISUKOOSTIS

	Lk.
PÕLLUMAJANDUS	
Linakülvisemneturu seisund	336
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Tööstusettevõtted ja töölohu 1. apr. 1938	337
Lähiuudiseid	341
LAEVANDUS	
Tallinna sadama tegevus aprillis k. a.	342
Teised sadamad (peale Tallinna) I. I.—I. IV k. a.	342
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	343
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	344
Juustuturg	344
Peekoniturg	344
Tapaloomade ja lihaturg	345
Toornahkade turg	345
Kanamunaturg	345
Piimaturg	346
Teraviljaturg	346
Linaturg	347
Kartuliturg	347
Aedviljaturg	348
Kalaturg	348

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

„Rayolana“ — leintis tekstiilialal Inglises	350
Puuyil tänavate sillutamiseks Inglises	350

INFORMATSIOONI OSA

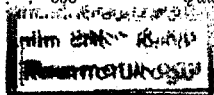
Eesti Panga nädalaaruanne	350
-------------------------------------	-----

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Leedu 1938. a. riigieelarve	351
Inglise-liri kaubandusleping	351
Angerjate müügi võimalusi Inglises	353
Briti eelarve 1938/39	352
Sveitsi majandus 1938. a. I veerandil	353

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Conditions of Flax Seed Market	336
INDUSTRY AND TRADE	
Industrial Enterprises and Employment on April I, 1938	337
Sundry Information	341
SHIPPING	
Activity of Tallinn Harbour in April, 1938	342
Other Harbours in I/1 — I/IV 1938	342
PRICES	
Prices and Quotations	343
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	344
Cheese Market	344
Bacon Market	344
Cattle and Meat Market	345
Rawhide Market	345
Egg Market	345
Milk Market	346
Grain Market	346
Flax Market	347
Potato Market	347
Vegetable Market	348
Fish Market	348
FOREIGN COUNTRIES	
„Rayolana“ — New Stuff in Textile Industry	350
Cotton for Road-building in United Kingdom	350
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	350
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Lithuanian State Budget for 1938	351
Trade Agreement Between United Kingdom and Eire	351
Marketing Prospects for Wels in United Kingdom	353
British Budget for 1938/39	352
Economic Situation in Switzerland during I Quarter of 1938	353



PÖLLUMAJANDUS

LINAKÜLVISEEMNETURU SEISUND. CONDITIONS OF FLAX SEED MARKET.

Agr. J. Ritslaid.

Meie linaseemnekaubanduses esineb aastas 2 perioodi, mil ilmneb elavamategevust sel alal.

Esimene ja suurem linaseemnekaubandus-eesoon on sügisel linakoristamise järele, mil linakasvatatajad toovad omatarvidusest ja järgmise aasta külviks varutud seemnete ülejäägid turule. Sügisene elavamategevus algab sept. ja lõpeb tavaliselt dets. Sel ajal ostetakse linaseemet peamiselt värnitsavabrikute jaoks, kuid parem, täiskasvanum ja puhtam seemne eraldatakse kroonseemnena järgmise aasta külviks, kas väljaveoks külviseemnena või kevadel seemnepuudujääkide kattteks kodumaisile linakasvatatajatele.

Sügisel linakaubandushooajal ei tehta tavaliselt kuigi suurt vahet hinnas õli-ega kroonseemne vahel. Näit. m. a. sügisel, mil õliseemnehind oli 16—18 s. kg, maksti kroonseemnest kõige enam 18—20 s. kg.

Linaseemnesaaki Statistika Keskbüroo andmeil hinnati 1937. a. 322 kg 1936. a. 396 kg vastu ha-lt. Seega oli linaseemne ha-saak ja linaseemne kogusaak sellele vastavalt 1937. a. 10 100 tn. 11 200 tn. vastu 1936. a.; kogusaagi vähenemine 9—8%, kuid ha-saagi langus oli 19%. Arvestades ka seemnesaagi mihuse langust on seemnesaagi väärtuse vähenemine veel suurem. Vastuolu on seda suurem, et 1936. a. oli erakordselt hea linaseemnesaagi-aasta, mil linaseemnesaak saadi mihuselt kui ka koguselt suurim, mida viimase paarikümne aasta jooksul on üldse saadud. 1937. a. kasvuaegne ilmastik põhjustas aga lina lamandumist, millest tingitult tulid madalad ka seemneväljaand kui ka mihus. Kohati seemnesaak isegi äpardus täielikult või seemne mihus oli nii madal, et see ei kõlvanud külviks ja tuli tarvidus uue külviseemne muretsemiseks.

Linakülviseemnetarvitust 30 000 ha linakasvupinna seemendamiseks hinnatakse meil keskmiselt 3300 tn-le. Sellest kasustatakse enamikus talus olevat seemnematerjali e. a. saagist. Kuid siiski ollakse ühel või teisel põhjusel sunnitud uuendama külviseemet, kas see-

tõttu, et endal seemnesaak äpardus või on mõnel teisel põhjusel tekkinud tarvidus külviseemne uuendamise järele. Paljud katsuvad küll juba sügisel või talvel endid varustada korraliku külviseemnega, vahetades seda naabreilt või ostes ärist, kuid teisel osal jääb seemne muretsemine kevadele. Üksikuil aastail, enamasti siis, kui linakonjunktuur on hea või e. a. seemnesaak äpardus, on kevadel külvi eel õige elav nõudmine linakülviseemne järele. Seetõttu on tihti kevadel linaseemnehind tõusnud kõrgusele, mis ei oleks õigustatud võrreldes sügisese hinnaseisuga linaseemneturul.

Kuidas on ses suhtes seisund tänava? M. a. lina andis nõrga ja madala mihusega seemet, mispärast paljudel linakasvatatajail on tarvidus linakülviseemne uuendamise järele, ja võinuks arvata, et kujuneb kevadel õige elav nõudmine linaseemne järele. Seda aga pidurdas teatud määral võrdlemisi nõrk seis linaturul, mis on kestnud juba mitu kuud ja mis sunnib linakasvatatajaid linakülvipindade kalkuleerimisel tagasihoidlikkusele.

Siiski on teatud nõudmist linakülviseemne järele, sest kuigi meil ei ole põhjust linakasvupinna suurendamiseks, peame tavalise normi lina ikka külvama. Näit. on lääne-euroopa linakasvatatajad oma linakülvipinda isegi suurendanud, vaatamata praegusele tagasihoidlikule hinnatasemele.

Linaseemet külvi otstarbeks veeti meilt välja m. sügisest senini 255 140 kg.

Linakülviseemneturu korralduses siseturu osas on käesoleva hooaja eel võetud ette põhjapanevaid muudatusi.

Linakülviseemne parema külviväärtuse ja umbrohupuhtuse kindlustamiseks on Taimekaitse teostamise määruse põhjal lubatud linakülviseemet turustada ainult Taimekaitse ja Seemnekontrolli ameti poolt plommitud kotides. Sellega on nõutav turuletuleva linakülviseemne parem sortimine ja on kindlustatud selle idanevus. Samuti välditakse umbrohtude kui ka ähvardavate umbrohtude levimist linaseemne kaudu. Ka on sel teel võima-

malik saada andmeid müügikspakutava linakülviseemne koguse kohta.

Riigi Taimekaitse ja Seemnekontrolli ameti poolt analüüsiti ja plommiti tänavu kevadel ümmarguselt 100 000 kg linakülviseemet, mis tunnustati kõlblikuks siseturul külviseemmena müügiks mitmesuguste äride poolt.

Peale selle tunnustati ka tänavu müügil linaseemet 1937. a. saagist ca 3000 kg, mille kokkuostmist, puhastamist ja turustamist teostab K. K. Estonia. Samuti on uuesti puhastatud 1936. a. tunnustatud linaseemet, ja tehtud uuesti puhtus- ja idanevusproovi. Selle müüki teostab Riigimõisade Valitsus.

Linakülviseemnehind käesoleval kevadel on tavalisel linakülviseemnel 25—27 s. kg ja tunnustatud seemnel — 28—30 s. kg.

Sordipuhast linaseemet, mida meil leidub küll juba teatud määral, ei tule tänavu üldse turule, sest esialgu kulub see nende kasvatajatele endile külviks.

Kuid linakülviseemet ei müüda meil ainult puhta raha eest, vaid paljud linaärid annavad ka linaseemet laenuks linakasvatajatele, kes sügisel tasuvad võla natuuras, kusjuures tagasimakstav seemnekogus peab olema kevadiselt suurem võrdeliselt hinnavahele.

Kokkuvõttes ei ole seisund linakülviseemneturul nõrk. Kuigi m. a. linaseemne mihus on madal, on praegu linakasvatajail võimalik varustuda korraliku turuseemnega, kellel seks peaks olema tarvidust.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖSTUSETTEVÕTTED JA TÖÖLOLU 1. APR. 1938.

INDUSTRIAL ENTERPRISES AND EMPLOYMENT ON APRIL 1. 1938.

Järjekordselt k. a. märtsi tööstustegevuse kokkuvõttest (arvatud kaasa ehituse alal tegutsevad ettevõtted) näeme tööstusettevõtete ja töötajate arvu suurenemist, kuigi hooaja möödumisel suur arv piiritusvabrikuid lõpetas tegevuse. Ülevaate tööstusettevõtete arvu suurenemise või vähenemise kohta k. a. 1. IV võrreldes eelmise kuu ja möödunud aastate sama ajaga saame järgmisist arvudest:

Tööstusettevõtete üldarv suur- ja kesk-tööstuses.

	Suurtööstus	Kesk-tööstus	Kokku
1. IV 38	430	984	1394
1. III 38	413	974	1387
1. IV 37	365	986	1351
1. IV 36	324	860	1190
1. IV 33	259	537	796
1. IV 29	270	487	757
1. IV 27	269	509	778

Juurdekasv või kahanemine 1. IV 38.

(+ —):

Võrreldes	Suurtööstus	Kesk-tööstus	Kokku
1. III 38	+ 17	— 10	+ 7
1. IV 37	+ 65	— 22	+ 43
1. IV 36	+106	+ 98	+204
1. IV 33	+171	+427	+598
1. IV 29	+160	+477	+637
1. IV 27	+161	+455	+616

Suveseasutuste hooaja alguse tõttu suurenes märtsis ettevõtete arv suurtööstuses (20 ja enam töölisega ettevõtted) turbatööstuse alal 3, saeveskite alal — 8 ja ehitustööstuse alal — 4 ettevõtte võrra. Kesk-tööstuses suurenes ettevõtete arv samal ajal puutööstuses 11, kehakattetööstuses — 8 ja ehitustööstuses — 9 ettevõtte võrra, kuna hooaja möödumisel vähenes kesktööstuses piiritusvabrikute arv 43 võrra võrreldes eelmise kuuga. Kõigis teisis tööstusharudes olid ettevõtete arvu muutused väiksemad.

Rööbiti ettevõtete arvu suurenemise ja vähenemisega on kujunenud ka töötajate arv tööstuses.

Töötajate arv 1. IV 1927—38. a.

	Suurtööstus	Kesk-tööstus	Kokku
1. IV 38	47 376	8 830	56 212
1. III 38	45 974	8 638	54 612
1. IV 37	43 120	9 405	52 525
1. IV 36	38 462	8 730	47 192
1. IV 33	25 478	5 151	30 629
1. IV 29	32 147	5 340	37 487
1. IV 27	29 994	4 995	34 989

Suurenemine või vähenemine 1. IV 38.

(+ —):

Võrreldes	Suurtööstus	Kesk-tööstus	Kokku
1. III 38	+ 2 002	+ 188	+ 2 200
1. IV 37	+ 4 246	- 569	+ 3 677
1. IV 36	+ 8 914	+ 106	+ 9 020
1. IV 33	+21 898	+3 085	+25 583
1. IV 29	+15 229	+3 496	+18 725
1. IV 27	+17 982	+3 841	+21 223

Ülaltoodud arvudest nähtub, et töötajate arv suur- ja kesktööstuses suurenes k. a. märtsis ca 2200 töötaja võrra võrreldes eelmise kuuga. Kuid võrreldes eelmiste aastate sama aja seisuga on töömahu suurenemine k. a. 1. IV märksa suurem.

Murdude ja kaevanduste rühmas töusis töötajate arv 1. IV k. a. suur- ja kesktööstuses 4 850, mis on suurem eelmisest kuust 238 isikut ehk 6,2% ning m. a. sama aja seisust 744 töötajat ehk 18,1%. Tööjõu suurenemine toimus kõigis mäetööstuse erialades. Nii suurenes töömaht turbatööstuses 137 isikut ehk 24,0%, õlikivikaevandusis — 55 isikut ehk 1,4% ning kivi- ja paemurdudes — 91 töötajat ehk 51,1% võrreldes eelmise kuuga. Kuid võrreldes m. a. sama kuuga on suurenemine neil aladel vastavalt 224 isikut ehk 46%, 407 töötajat ehk 11,7% ja 113 isikut ehk 72%.

Mineraalide töötlemise alal tegeles 1. IV k. a. suur- ja kesktööstuses 2 414 töötajat ja on seega suurem eelmisest kuust 142 isikut ehk 6,3% ning m. a. sama kuu seisust — 416 isikut ehk 20,8%. Tsemendilubja ja kipsitööstuses töusis töömaht 5,3%, savi- ja keraamikatööstuses 10% ning klaasitööstuses 3,5% võrreldes eelmise kuuga, kuna suurenemine võrreldes m. a. sama ajaga on neil aladel vastavalt 15,3%, 43,0% ja 12,6%.

Metallitööstuses suurenes töömaht k. a. märtsis suur- ja kesktööstuses 73 isikut ehk 1,0% võrreldes eelmise kuuga, kuid võrreldes m. a. sama ajaga on suurenemine 608 töötajat ehk 8,5%. Metallitööstuse erialadest osutavad väikest töömahutõusu masinaehitus ja -remont — 3,2%, laevaehitus — 3,3%, elektriaparaatide valmistamise ala — 0,9% ja mehaanika ning lukusepatöökojad — 2,4. Tagasihinekut võis märkida märtsis mitmesuguste metallesemete valmistamise alal 5,3% võrreldes eelmise kuuga. Kuid võrreldes m. a. sama aja seisuga on töötajate arvu suurenemine peale masinaehituse kõigil neil aladel vastavalt 23,3%, 7,1%, 33,5%,

2,1% ja 2,5%. Masinaehituse ja -remondi alal on aga tagasihinek 0,6%.

Keemiatööstuses töötas 1. IV k. a. 2 939 isikut, mis on kõrgem eelmise kuu seisust 125 töötajat ehk 4,4% ja suurem m. a. sama kuu seisust 388 töötajat ehk 15,2%. Suurenemine on toimunud kummitööstuses 1,1%, seebi- ja küünlatööstuses 3,9% ning õlikiviõlitööstuses 8,2%. Väikest tagasihinekut andis tuletikutööstus — 1%. Kuid võrreldes m. a. sama aja seisuga on töömahu suurenemine tuletikutööstuses 1%, seebi- ja küünlatööstuses 12,8% ning õlikiviõlitööstuses 33%. Tööjõuvähendamist võis märkida kummitööstuses 1,8% ja mitmesuguste keemiliste alal 2,1%.

Nahatööstuses töötas 1. IV k. a. 758 töötajat, mis on madalam m. a. sama aja seisust 7,3%. Muudatus on toimunud toornahatööstuses kui ka nahkesemete valmistamise alal.

Tekstiiltööstuses töötas 1. IV k. a. 12 470 isikut eelmise kuu 12 407 vastu, seega 63 isikut ehk 0,5% enam, kuid võrreldes m. a. sama kuuga on töötajate arvu vähenemine 345 ehk 2,7%. Töömahu suurenemine toimus märtsis puuvillatööstuses — 0,8%, kõie- nõöri- ja niiditööstuses — 0,4%, apretuur- ning värvimistööstuses — 6,8% ja kunstiõidriide- ja pudukaupadetööstuses — 1,3%. Aktiivsuse nõrgenemist võis märkida villa- 1,1% ning linatööstuses 0,7%, mis on tingitud toolinapuhastamishooaja möödumisest. Võrreldes m. a. sama ajaga on tööjõuvähendamise suurim kõie-, nõöri- ja niiditööstuses — 14,2%, kuna kõigis teisis tekstiiltööstuse erialades on vähenemine 1—5% peale apretuur- ning värvimistööstuse, kus töötajate arv on suurem 5,2%.

Nagu näha ettevõtete endi hinnangust, kannatavad peagu kõik tekstiiltööstuse erialad tellimuste puuduse all. Välisturgudel valitsev suur võistlus ja hindade allasurumine annavad end kõige enam tunda puuvilla- ja linatööstuses, mistõttu on võetud ette töölise vallandamisi. Ettevõtete arvates tuleb vähendada tööjõudu veelgi või minna osaliselt üle viiepäevasele tööädalale. Kodumaiste tellimuste vähenemine annab end tunda kõigis tekstiiltööstuse erialades peale ühe villa- tööstuse, kus tellimuste rohkuse tõttu välja-

Tööloolu ja tööliste teenistus tööstuses — *Employment and Earnings in Industry*

	Töötajate arv <i>Number of Workers</i>			Tunniteenus suur-tööstuses märtsis 1938. <i>Hourly Earnings in Large-scale Ind. in March, 1938</i>					
	1. IV 1938		± Märtsis 1938 In March 1938	Senti tunnis <i>Sents per Hour</i>		Indeksid (eelmise aasta vastav kuu = 100) <i>Indexes (corresponding Month of Previous Year = 100)</i>			
	Suurtööstus <i>Large-scale Industry</i>	Suur- ja kesktöös- tus — <i>Large-scale and Middle-sized Industry</i>				Teenistuse nimisväärtus <i>Nominal Earnings</i>		Reaalteenistus <i>Real Earnings</i>	
			M.	N.	M.	F.	M.	N.	
I Murrud ja kaevandused — <i>Mines and quarries . . .</i>	4 764	4 850	+ 283	44,2	25,6	117	105	109	98
II Mineraalide töötlemine — <i>Mineral working industry .</i>	2 055	2 414	+ 142	39,3	20,4	110	106	103	99
III Metallitööstus — <i>Engineering industry</i>	6 563	7 742	+ 73	45,1	25,4	108	111	101	104
IV Keemiatööst. — <i>Chemical ind.</i>	2 641	2 939	+ 125	38,3	26,6	111	88	104	78
V Nahatööstus — <i>Leather ind.</i>	551	758	+ 1	86,6	21,7	104	103	97	86
VI Tekstiilitööstus — <i>Textile ind.</i>	11 806	12 470	+ 63	34,7	27,1	107	105	100	99
VII Puutööstus — <i>Woodworking industry</i>	4 528	5 868	+ 662	39,5	26,5	112	84	105	79
VIII Paberitööstus — <i>Paper ind.</i>	2 339	2 506	+ 73	38,2	27,0	99	102	93	95
IX Polügraafiatööstus — <i>Poly- graphic industry . . .</i>	1 516	2 057	+ 35	46,7	29,3	98	95	92	89
X Toit-, maitseain. ja jookide ts. — <i>Foodstuff, stimul. and beverage industry</i>	3 750	6 106	+ 84	36,7	21,6	97	103	91	96
XI Kehakatte- ja pudukaupade ts. — <i>Clothing a. dry-goods ind.</i>	1 937	2 877	+ 155	45,7	25,0	124	114	118	107
XII Ehitustööst. — <i>Building ind.</i>	3 794	4 179	+ 654	38,1	20,2	112	108	105	101
XIII Elektri- ja gaasi- ja vesivarust. — <i>Electric power plants, gas and water works</i>	1 003	1 073	+ 5	45,8	31,8	100	90	93	84
XIV Puhastustööstus — <i>Sanitat- ion industry . . .</i>	126	373	- 4	36,6	21,1	100	100	93	93
Kokku — <i>Total . . .</i>	47 376	66 212	+ 2 200	40,5	25,8	108	102	101	95

vaateid edasiseks töötamiseks hinnatakse vä-
ga häiks.

Puutööstuses tõusis töötajate arv
1. IV k. a. 5 868, mis on suurem eelmise kuu
seisust 662 isikut ehk 12,7%, kuid madalam
m. a. sama aja seisust 529 töötajat ehk 8,3%.
Saeveskites tõusis hooaja lähenemise tõttu
töötajate arv 674 isikut ehk 30% võrreldes
eelmise kuuga, kuid jääb alla m. a. taseme
20%. Mööbli- ja vineeritööstuses vähenes
töömaht 1,6%, kuna muude puuesemete val-
mistamise alal suurenes 5% võrreldes eelmise
kuuga. Võrreldes m. a. sama aja seisuga on
suurenemine neil aladel 3% ja 32,7%. Puu-
tööstuse erialadest vineeritööstus kannatab
välisturutelemuste puuduse all ja ettevõtte
arvates võib kujuneda vajalikuks vähendada
tööjõudu.

Paberitööstuses vähenes töömaht
märtsis 78 töötaja ehk 3,0% võrreldes eel-
mise kuuga, kuid on siiski kõrgem m. a. sei-

sust 29 isikut ehk 1,2%. Tselluloosi- ja puu-
papi valmistamise alal vähenes töömaht 4,5%,
kuna paberesemete valmistamisel suurenes
tööjõu arv 4,8% võrreldes eelmise kuuga.
Võrreldes m. a. sama aja seisuga on esimesel
vähenemine 1,3% ja teisel alal suurenemine
15%.

Polügraafiatööstuses suurenes
töötajate arv võrreldes eelmise kuuga 1,7% ja
1937. a. sama kuu seisuga — 6%.

Toit-, maitseainete- ning joo-
kide tööstuses tegeles k. a. 1. IV 6 106
isikut, mis on kõrgem eelmise kuu seisust
1,4% ja m. a. sama aja seisust 12,4%. Sel-
le rühma erialadest esinevad tööjõusuurene-
misega võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama
aja seisuga — leivatööstus 1,6% ja 1,2%,
šokolaadi- ja kompevitööstus — 0,7% ja
19,2%, konservitööstus — 76,7% ja 55,6%, toi-
duõilide- ja rasvadetööstus — 4,7% ja 20,0%,
kartulijahu- ja siirupitööstus — 20,5% ja 42%,

veini- ja likööriabrikud — 6,5% ja 25,6%. Kõik teised selle tööstusharu erialad näitavad töötajate arvu vähenemist. Nii vähenes töömaht tubakatööstuses — 0,2%, linnase- ja õlleabrikuis — 1,8% ning piiritusabrikuis hooaja mõõduisel — 43% võrreldes eelmise kuuga, kuid võrreldes m. a. sama aja seisuga on suurenemine nell aladel vastavalt 2,3%, 13,4% ja 23,7%.

Kehakatte- ja pudukaupade tööstuses suurenes töötajate arv võrreldes eelmise kuuga 155 isikut ehk 5,7%, kuid on madalam m. a. sama kuu seisust 245 töötaja ehk 7,8% võrra. Riietevalmistustööstuses tõusis töötajate arv 5,9%, jalanõudetööstuses — 7% ja moe- ning pudukaupadetööstuses — 4% võrreldes eelmise kuuga ja 1937. aasta sama kuu seisuga riietevalmistamise alal 3,6%, kuna jalanõude ja moe- ning pudukaupadetööstuse ala osutab nõrgenemistendentsi vastavalt 7,2% ja 30,1%.

Ehitustööstuses tegeles ilma A/S. „Ehitaja“ töölisteta 1. IV s. a. 4179 töötajat, mis on 654 isikut ehk 18,6% suurem eelmisest kuust ja m. a. sama aja seisust 1672 töötajat ehk 67%. Hoonete-ehitamise alal suurenes töömaht 15,3% ja välisehituste alal — 24% võrreldes eelmise kuuga. Kuid võrreldes m. a. sama kuu seisuga on töötajate arvu suurenemine vastavalt 97,7% ja 34,3%.

Elektri- ja amades, gaasi- ning vesivarustise alal töötas 1. IV k. a. 1073 isikut, mis on kõrgem eelmisest kuust 0,5% ja m. a. sama aja seisust — 17,7%.

Üldine ettevõtete endi edasise töötamise väljavaadete hinnang on k. a. märtsis üldiselt rahuldav, osalt isegi väga hea. Nagu tähendatud, on raskusi välismaiste tellimuste arvel puuvilla-, lina-, vineeritööstuses. Väikest siseturuteellimuste vähenemist on tunda kunstiidiiride- ja pudukaupadetööstuses.

Rööbiti töötajate arvu liikumisega on muutunud ka tööstustööliste töötundide arv võrreldes eelmise kuu ja kahe eelmise aasta sama ajaga.

Tööliste töötundide üldarv suur- ja kesktööstuses (1000):

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1938 märts	7 938	1 473	9 411
1938 veebr.	6 761	1 241	8 002

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1937 märts	6 742	1 419	8 161
1936 märts	6 297	1 346	7 643

Suurenemine või kahanemine 1938. a. märtsis (+ — %):

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1938 veebr. = 100	+17,4	+18,7	+17,6
1937 märts = 100	+17,7	+ 3,8	+15,3
1936 märts = 100	+26,1	+ 9,4	+23,1

Osalt hooajatööde arvel, osalt kalendritööpäevade suurema arvu tõttu märtsis võrreldes veebr. tõusis tööstustööliste töötundide üldarv ja palga üldsumma k. a. märtsis tunduvalt võrreldes eelmise kuuga ja eelmiste aastate sama ajaga.

Palga üldsumma suur- ja kesktööstuses:

	Töölisel	Administ- ratsioon	Kokku
1938 märts	3 258	759	4 017
1938 veebr.	2 793	756	3 489
1937 märts	2 621	715	3 336
1936 märts	2 244	561	2 805

Suurenemine või vähenemine 1938. a. märtsis (+ — %):

Võrreldes	Töölisel	Administ- ratsioon	Kokku
1938 veebr. = 100	+19,2	+ 0,4	+15,1
1937 märts = 100	+24,3	+ 6,2	+20,4
1936 märts = 100	+45,2	+35,3	+43,2

K. a. märtsis oli tööstustööliste keskmine tunniteenistus suurtööstuses meestöölistel 40,5 s. ja naistöolistel — 25,8 s. ning kesktööstuses meestel — 33,2 s. ja naistel — 21,6 s. Võrreldes m. a. sama aja keskmise tunniteenistusega on teenistus tunnis tõusnud suurtööstuses meestöölistel 8,3% ja naistöolistel 5,7% ning kesktööstuses vastavalt 6,1% ja 6,9%.

Reaalteenistus (teenistuse ostujõud tunniteenistuse alusel) on tõusnud võrreldes m. a. sama ajaga suurtööstuses meestöölistel keskmiselt 1%, naistöolistel langenud aga 5%.

Tööõnnetusi oli k. a. märtsis 807, sellest suurtööstuses 753 ja kesktööstuses — 54. Seega tuleb 1-milj. töötunni kohta suurtööstuses 94,9 ja kesktööstuses — 36,7, keskmiselt — 85,8 tööõnnetust. Suhteliselt tõusis k. a. märtsis tööõnnetuste sagedus võrreldes eelmise kuuga 4,1%, sellest suurtööstuses 4% ja kesktööstuses — 31,7%.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Maajandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

■ J. Salve'le, Rikholdi vallas, Läänemaal, ajutise saeveski sisseseadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 15 töölist. Jõuallikaks lokomobiil 10 HJ. Valmistatakse igasugu ehitusmaterjali.

■ A. Kask'ile, Väike-Maarjas, Pikk 13 villa- ja riidevärvimistööstuse ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölist. Jõuallikaks lokomobiil 6 HJ ja puugaasimootor 25 HJ. Tööstuses on tarvitusel 12 masinat, millede abil kraasitakse ja kedratatakse villa, värvitakse ja hüvestatakse riidekangaid.

■ H. Anderson'ile, Põltsamaal, K. Pätsi 6, Paala jõe kaldal asuva lihtjahu- ja püülvieski ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Veski leiab tööd 4 töölist. Jõuallikaks vesiturbiin 50 HJ ja diiselmootor 64 HJ. Jahvatatakse iga liiki teravilja ning valmistatakse mitmesuguseid teraviljasaadusi.

■ A.-s. „Järvakandi Tehased“ klaasi- ja metsatööstusele Tallinnas, Pärnu 10, tema Järvakandi vallas, Harjumaal, Nõlvasoo rabas asuva turbatööstuse laiendamiseks teise turbapressi töölepaneku teel. Turbatööstuses leiab tööd kuni 60 mees- ja 20 naistöölist. Jõuallikaks on kaks elektrimootorit võimega 4 60 HJ. Pressturbatoodang on hooajal ca 3000 tn.

■ V. Milve'le, Vasalemmas, Kloostri vallas, Harjumaal temale kuuluva saunas asuva savitööstuse projekti kohaselt ümberkorraldamiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 6 inimest. Tööstusel on üks lubjaahi tootevõimega 50 000 kg lupja kuus ja üks telliskivide põletamisahi tootevõimega 30 000 telliskivi hooaja kestel. Tööstuses valmistatakse ja põletatakse ahjupotte, telliskive ja lupja.

■ P. Seil'ile, temale kuuluva laudsepatööstuse endiselt asukohalt Tallinna, Vaksali pst. 3, uute asukohta Tallinna, Saue 9 üleviimiseks ja projekti kohaselt sisseseadmiseks ning seal töötamiseks. Et-

tevõttes leiab tööd 16 töölist. Jõuallikaks 3 elektrimootorit üldvõimega 12,5 HJ. Tööstuses on 6 tööstusmasinat. Valmistatakse mööbleid, uksi, aknaid ja teisi puutöösaa-

dusi.

■ P. Aksim'ile, Tallinnas, Võrgu 3 puutööstuse sisseseadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölist. Jõuandjaks 2 elektrimootorit üldvõimega 4,5 HJ. Tööstuses on 2 tööstusmasinat. Valmistatakse mööbleid ja raadiovastuvõtjate-kaste.

■ ETK-le, Tallinnas, Narva m. 27, tema kasustusel olevas ja Tallinnas, Kopli 9 asuvas projekti kohaselt ümberkorraldatud jahuveskis töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 16 töölist. Jõuandjaks 3 elektrimootorit üldvõimega 64 HJ. Jahvatatakse igasugu teravilja ja valmistatakse teraviljasaadusi.

■ A. Kadanik'ule, Nõmmel, Kaare 69 temale kuuluva ja Tallinnas, Soo 22 asuvalaudsepatööstuse ümberkorraldamiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölist. Jõuallikaks on 5 elektrimootorit üldvõimega 16,8 HJ. Tööstuses on 5 tööstusmasinat. Valmistatakse mööbleid, uksi ja aknaid ning teisi puutöösaa-

dusi.

■ „Trikootööstus E. Koppe“ omanikule E. Koppe'le, Tallinnas, Vana Viru 15 asuva ja ümberkorraldatava trikootööstuse sisseseadmiseks. Tööstuses leiab tööd 10 töölist. Tööstuses töötab 9 tööstusmasinat. Jõuallikaks 3 elektrimootorit üldvõimega 10,5 HJ. Tööstuses kootakse mitmesugust trikooriid ja valmistatakse trikopesu.

■ R. Lange pärandustombu hooldajale J. Lätlane'le, Tallinnas, Kaupmehe 17, Tallinnas, Vanaturukaal 5 asuva kullasepatööstuse ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 6 töölist. Jõuallikaks on 2 elektrimootorit üldvõimega 2,5 HJ. Tööstuses valmistatakse igasugu kullasepatööstusesemeid.

■ T-ü. „Põlva Savitööstus V. Kaasik ja

Ko'le', Põlvas, Võrumaal, savitööstuse ehitamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 15 töelist. Jõuallikaks on

naftamootor 18 HJ., töötamiseks kasutatakse 3 masinat. Tööstuse tootmisvõime on 400 000 telliskivi aastas.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAMA TEGEVUS APRILLIS K. A.

ACTIVITY OF TALLINN HARBOUR IN APRIL, 1938.

Aprillis oli laevade läbikäik Tallinna sadamas välissõidu alal eelmisest kuust suurem, kuid kaubavedu väiksem:

	Saabunud		Väljunud	
	aprill	märts	aprill	märts
Laevade arv	196	88	143	89
Laevade maht net. rgt.	81 854	58 580	77 911	59 491
Kaubad tn.	29 602	34 602	24 855	27 420
Reisijaid arv.	1 770	806	1 586	881

Laevade läbikäik välissõidus mahu järgi apr. ületas eelmise kuu 35,3%, kaupade läbikäik jäi apr. aga e. kuust 12,1% väiksemaks. Vähenesid sisse- kui ka väljavedu, esimene veidi rohkem. Eelmisel kuul oli suur väetisainete sissevedu. Sisseveo- kui ka väljaveo- koguse laevade veos moodustavad peamiselt toorained — sisseveos kivisüsi, naftasaadused, väetisained; väljaveos — tselluloos, metsamaterjal ja põlevkivioli.

Lippudest esinevad suurema osatähtsusega sisseveos eesti (39,6%) ja saksa (31,6%) ning väljaveos samad, esimene — 35,1% ja teine — 24,2%-ga. Suuremal kogusel veeti kaupu veel briti, norra ja soome laevadel.

Reisijateliiklus välissõidus näitas apr. tunduvalt elavnemist võrreldes eelmisega, kahekordistudes aprillis.

Aasta esimesel kolmandikul olid tänavu veod välissõidus märksa suuremad e. a-st. Tänavu 4 kuu jooksul veeti laevadel kaupu sisse ja välja 250 198 tn., e. a. — 187 216 tn.

Rannasõidu alal elavnes Tallinna sadamas tegevus apr. samuti nagu välissõidus. Laevade läbikäik mahu järgi oli apr. 9 389 net. rgt., märtsis — 5 780 net. rgt. Kaupade läbikäik ulatus apr. 4 588 tn-le, märtsis 2 174 tn-le.

TEISED SADAMAD (PEALE TALLINNA) 1. I — 1. IV K. A.

OTHER HARBOURS IN 1/I—1/IV 1938.

K. a. esimesel 2 kuul oli tegevust peale Tallinna veel ainult mõnes üksikus sadamas, märtsis liikusid aga laevad juba 14 sadamas. Seega võib tänavuseks laevasõiduhooaja alguseks lugeda märtsi, m. a. — apr. Seetõttu oli ka läbikäik tänavu aasta I veerandil märksa suurem samast ajast e. a. Tegevus teistes sadamates peale Tallinna koosneb peamiselt rannasõidust, ainult Paldiski sadamas käis ka välissõidulaevu. Kogu läbikäiku sadamais peale Tallinna näitab järgnev:

	1938 a. 1/I — 1/IV		1937 a. 1/I — 1/IV	
	Sisset.	Väljunud	Sisset.	Väljunud
Laevade arv	158	167	132	129
Laevade maht net.-rgt.	13 705	15 002	7 843	8 058
Reisijaid arv.	2 897	2 936	1 595	—
Kaupu tn.	915	3 810	584	2 107

Laevu liikles sadamais mahu järgi tänavu poole rohkem kui e. a. Samuti olid veod märksa suuremad. Kaupade läbikäik oli tänavu 59,9% suurem e. a-st, ulatudes 4 225 tn. e. a. 2 641 tn. vastu. Suurem osa kaubaveost toimus, nagu eelmisel aastalgi, välissõidus Paldiski sadama kaudu. Kodusadamate-vaheline kaubavedu oli väike. Paldiski sadama kaudu veeti välismaale lubjakivi; sissevedu välismaalt ei olnud. Kodusadamate-vaheline vedu koosnes peamiselt veost saarte- ja mandri-sadamate vahel.

Reisijatevedu laevadel oli tänavu ligi 3½ korda suurem e. a-st, mida põhjustas elav liiklus märtsis saarte- ja mandrisadamate vahel. Jaan, ja veebr. liikles reisijaid laevadel väikesel määral. Välissõidulaevadega ei liikunud reisijaid tänavu ega ka m. a. I veerandil.

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 3	2/V	25/IV	%	April		English Nomenclature see No. 3	2/V	25/IV	%	April	
	8/V	1/V		1988	1987		1988	1987			
SURMÜÜGIHINNAD Tallinnas (Börsikom. noteeringute järgi (kr. kv))											
1. Rukis	18,00	16,00	0	18,00	14,50	79. Lambalha, esim. veer.	66	66	0	70	65
2. Nisu	21,25	21,25	0	21,25	24,50	80. tag.	75	75	0	80	70
3. Oder, s88da	18,50	18,50	0	18,50	21,75	81. Searasv, sulatamata	110	110	0	114	110
4. Kaer	15,50	15,50	0	15,50	16,00	82. sulatatud	140	140	0	140	140
5. Rukkijahu	18,88	18,88	0	18,88	15,13	83. Loomarasv, sulatamata	65	65	0	65	55
6. Rukkiptüü	26,50	26,50	0	26,50	22,00	84. Heeringad	80	80	0	80	80
7. Nisupüü (kõrgem sort)	43,00	43,00	0	43,00	45,00	85-a " Eesti erivalik	55	55	0	55	55
8. Kartulid, s88gi	2,88 ⁵⁾	7,65 ⁵⁾	+4,7	2,68 ⁵⁾	2,52 ⁵⁾	86. Rõimed, värsked	13	12	+3,8	25	25
9. piirituse	2,80 ⁵⁾	2,35	—	2,85	1,99	87. Kihud, värsked	35	—	—	45	48
10. Kartulitärklis	25,00	25,00	0	25,00	23,00	88. Ristikhein	6,7	6,7	0	6,7	6,4
11. Juust, Sveitlat (kg)	1,35	1,35	0	1,35	1,25	89. Aasahein	4,9	4,9	0	4,9	5,1
12. Taimevõi (kg)	0,78	0,78	0	0,78	0,82	90. Põletispund, kase (m ²)	843	845	0	845	845
13. Suhkur	44,32	44,32	0	43,94	44,88	91. männi	565	568	0	563	568
14. Sool	2,40	2,40	0	2,40	2,50	92. Petrooleum (li)	16	16	0	16	18
15. Riis, Burma II	46,50	46,50	0	46,38	46,68	PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
16. Tee, or. Pek., Tseilon (kg)	5,20	5,30	0	5,20	5,75	Rukis — (kr. kv.)					
17. Kohv, Rio, Santos	2,98	2,98	0	2,98	3,40	93. Hamburg (La Plata)	15,06	15,44	-2,5	15,89	19,07
18. Kakao, Hollandi	2,10	2,10	0	2,10	2,14	94. Chicago	8,44	8,16	-0,2	8,61	16,30
19. Heering, S. Matties (tünn)	52,00	52,00	0	52,00	48,50	95. Winnipeg	8,47	8,70	-2,6	9,00	16,44
20. " Mattius	63,00	63,00	0	63,00	62,50	Nisu — (kr. kv.)					
21. Palgid, kuusk, määnd (thm)	18,50	18,50	0	18,37	19,76	96. Hamburg (Manitoba I)	18,45	18,88	-2,3	20,56	21,71
22. Paberipuu (rm)	9,50	9,50	0	9,33	7,44	97. Liverpool	13,34	13,64	-2,2	15,56	19,54
23. Saet, mat., määnd n/s (thm)	37,00	37,00	0	37,00	47,25	98. Chicago	10,84	10,70	-0,6	11,04	18,32
24. Talliskivid (1000 tk.)	48,00	—	—	—	45,40	99. Winnipeg	15,63	15,93	-2,5	16,44	18,71
25. Silikaatkivid (1000 tk.)	41,00	41,00	0	41,67	39,50	Mais — (kr. kv.)					
26. Tsement (tünn 170 kg.) ¹⁾	5,85	5,85	0	5,85	5,65	100. Chicago	8,16	8,30	-1,7	8,49	17,94
26a. Tsem. paberkot. (170 kg.) ¹⁾	5,15	5,15	0	5,15	5,15	101. I v. piimakauplustele	12	12	0	12,5	11,2
27. Lubi	2,20 ²⁾	2,20 ²⁾	0	2,20 ²⁾	2,20 ²⁾	102. I v. piimatööstustele	11	11	0	11,5	10,4
28. Tsinkvalge (kg)	0,47	0,47	0	0,48	0,71	103. II v. piimakauplustele	10	10	0	10,5	9,2
29. Ooker (kg)	0,19	0,19	0	0,19	0,23	104. II v. piimatööstustele	9	9	0	9,5	8,2
30. Värnis	62,50	62,50	0	63,17	66,00	Võli (snt. kg)					
31. Linaseeme, õli tootmiseks	—	—	—	—	—	105. Tallinn	174	170	+2,4	167	187
32. Õlikoogid, linaseemne	15,25	15,25	0	15,25	12,75	106. Kindlustatud hind	190	190	0	190	168
33. Nisukliid	12,50	12,50	0	12,50	10,00	<i>Londons.</i>					
34. Superfosfaat, 18—20%	5,40	5,40	0	5,40	4,85	107. Taani	232	228	+1,8	223	205
35. Kaalisool, 40%	11,70	11,70	0	11,70	10,80	108. Eesti	—	—	—	—	—
36. Fosforiit, eesti	3,35	3,35	0	3,35	—	109. Läti	—	—	—	—	—
37. Nitrofoska	24,50	24,50	0	24,50	23,90	110. Leedu	—	223	—	220	—
38. Raud, sordi	22,00	22,00	0	22,00	20,68	111. U-Meremaa	—	229	—	221	187
39. Teras, vedru	32,00	32,00	0	32,00	24,00	<i>Manchesteris.</i>					
40. Inglisina	420,00	420,00	0	425,00	500,00	112. Taani	236	231	+2,2	228	207
41. Seatina	45,50	45,50	0	46,83	75,00	113. Eesti	226	223	+1,3	220	189
42. Vaskplekk, punane	—	—	—	225,00	240,00	114. Läti	226	223	+1,3	220	189
43. valge	185,00	185,00	0	191,67	200,00	115. Soome	228	224	+1,8	222	194
44. Tsinkplekk	77,50	77,50	0	77,50	77,50	116. Rootsi	228	224	+1,8	222	195
45. Puuvillariie, bjäs (mtr.)	0,57	0,57	0	0,57	0,56	117. Kopenhaagenis — Taani	180	—	—	—	159
46. Tallanahk, eesti nah. (kg)	2,45	2,45	0	2,45	2,45	Peekon. (snt. kg)					
47. " ameer. n. I s.	2,75	2,75	0	2,75	2,70	118. Tallinn 60 — 72 kg I s.	87 ⁵⁾	87 ⁴⁾	0	87	90
48. Paber, rotatsioon	23,20	23,20	0	23,20	23,20	119. " { 55,5—59,5 " " }	82 ⁵⁾	82 ⁴⁾	0	82	85
49. Kivistisi, aur, Newcastle	2,30	2,30	0	2,92	2,90	120. " { 72,5—75,0 " " }	78 ⁵⁾	78 ⁴⁾	0	78	81
50. sepa	3,50	3,65	-4,1	3,65	3,50	<i>Londons (kõrgem not.)</i>					
51. Põlevkivi, 1-a s.	0,90	0,90	0	0,90	0,80	121. Taani	185	193	-4,1	189	168
52. Turvas	1,00	1,00	0	1,00	0,90	122. Eesti	169	178	-2,3	178	155
53. Põlevkiviõli	6,70	6,70	0	6,70	5,10	123. Läti	169	178	-2,3	178	155
54. Küttesõli, o/t. „E. Kiviõli“	9,75	6,75	0	6,75	5,10	124. Leedu	175	182	-3,8	182	163
55. Kivitiirv	19,00	19,00	0	19,00	19,00	125. Rootsi	182	189	-3,7	189	171
56. Nafta	14,25	14,25	0	14,25	11,75	126. Poola	16 ²⁾	173	-2,3	173	155
57. Petrooleum, Ameerika	15,50	15,50	0	15,50	12,80	<i>Lina — Võru-Petsert.</i>					
58. Bens, Riigi Põlevkivit. (lt)	0,32	0,32	0	0,32	0,26	128. Ristna (R)	105	107	-1,9	108	188
59. " Kiviõli „Estolin“ (lt)	0,33	0,33	0	0,36	0,29	129. Hoffsdreiband (HD)	90	93	-2,0	99	129
VÄIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
60. Rukkijahu (kotivisi)	18,4	18,4	0	18,4	15,0	130. Dreiband (D)	87	89	-2,2	90	120
61. Sepikujahu (kotivisi)	27,5	27,5	0	27,5	28,0	131. Ordni-dreiband (OD)	78	80	-2,5	81	111
62. Manna	50	50	0	50	50	132. L.-ordin-dreib. (LOD)	69	71	-2,3	73	102
63. Kartulijahu	30	30	0	30	28	133. Takuprakk (H)	60	62	-3,2	63	93
64. Kartulid	4,5	4,5	0	4,8	4,1	<i>Mujal Eestis.</i>					
65. Suhkur	46	46	0	46	46	134. Ristna (R)	103	105	-2,0	106	186
66. Sool	5	5	0	5	5	135. Hoffsdreiband (HD)	91	96	-2,1	97	127
67. Piim, lt. II valik lahtine	12	12	0	13	11	136. Dreiband (D)	85	87	-2,3	88	118
68. Lanavõi	205	205	0	205	178	137. Ordni-dreiband (OD)	78	78	-2,6	79	109
69. Kõõgiviõli	180	180	0	180	163	138. L.-ordin-dreib. (LOD)	67	69	-2,9	70	100
70. Koor, rõõsk (liiter)	110	110	0	110	110	139. Takuprakk (H)	68	60	-3,3	61	91
71. hapu	110	110	0	110	100						
72. Kanamunad (paar)	8	8	0	9	10						
73. Sealiha, keedulha	85	85	0	93	95						
74. praelha	100	100	0	108	100						
75. Loomaliha, supilliha	65	65	0	66	50						
76. praelha	80	80	0	84	60						
77. Vaskaliha, esim. veer.	45	45	0	49	41						
78. tag.	55	55	0	48	46						

¹⁾ fr. Rakvere; ²⁾ ühes teedemaksuga; ³⁾ 8/V — 15/V; ⁴⁾ 2/V — 8/V; ⁵⁾ Virumaal raudteejaamades; ⁶⁾ raudteejaamades. ⁷⁾ fr. Tamsalu. ⁸⁾ tärkliisvabrikuis.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võihindade liikumine toimus m. n. paranevas suunas. Eesti võihinnaks noteeriti Manchesteris 126—128 š cwt e. n. 124—126 š vastu. Taani võihinnaks noteeriti 130 š cwt, s. o. samuti 2 š cwt-lt kõrgemalt kui e. n. Vastavalt hindade liikumisele ja väljaveetud võikoguse osatähtsuse kujunemisele noteeriti meie eksportvõihinnaks 174 s. kg, s. o. 4 s. kõrgemalt kui e. n. Turutendents rahulik.

Või sissevedu Inglisse oli apr. Austraaliast ja Uus-Meremaalt 944 100 kasti m. a. sama kuu 879—900 kasti vastu. Arvatav või sissevedu mais samust maist on 673 000 kasti, s. o. pisut väiksem kogus kui m. a. mais. Ookeanitaguseis mais näitab võitoodang kiiret hooajalist vähenemist, olles viimasel ajal ka väiksem e. a. sama aja võitoodangust.

Euroopa karjamajandusmaist teatatakse võitoodangu tõusu apr. esimesel poolel, kuna viimaseil nädalail jahedad ilmad on pidurda-

nud tootmise suurenemist. Tootmise suurenemise tõttu tõusis ka või väljavedu tähtsamaist karjamajandusmaist apr.

Või sissevedu Saksa on tänavu näidanud tunduvat suurenemist, võrreldes e. a. sisseveetud kogusega. Nii importis Saksa võid märtsis 62 845 kv m. a. sama kuu 55 076 kv vastu. K. a. I veerandil vooimport tõusis 238 530 kv-le m. a. sama aja 170 171 kv vastu. Seega suurenes või sissevedu Saksa k. a. I veerandil 70%. Nimetatud asjaolu on ka üheks teguriks võiturseisundi paranemisel.

Või väljavedu meilt oli k. a. apr. 924 tn m. a. sama kuu 820 tn vastu. K. a. esimesel kolmandikul eksporditi meilt võid 3 183 tn m. a. sama aja 2 823 tn vastu. Seega on vooeksport koguselt näidanud tõusu aasta I kolmandikul 13% võrreldes m. a. sama aja väljaveoga.

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuturul püsib juba kauemat aega kindel tendents ja ühtlane hindade tase. Kuna meie paremaks juustuturuks on viimasel ajal Saksa, sõltus juustu edasise hinnataseme kujunemine sellest, kuivõrd palju võime ekspordida juustu Saksa. Piiratud sisseveokontingendi tõttu märgiti juustu noteerimiskomisjonis juustuturu tendents rahulikuna endise kindla vastu. Eksport- ja siseturujuustu hinnad noteeriti aga endised:

Šveitsi juustu hind kvaliteedipreemiata s. kg:

12 A 112 s. kg	12 B 109 s. kg
11 A 110 „ „	11 B 107 „ „

Ühes riikliku kvaliteedipreemiaga saavad juustutööstused šveitsi juustu eest järgmist hinda:

12 A 142 s. kg	11 A 135 s. kg
12 B 184 „ „	11 B 122 „ „

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

M. n. ilmnes peekoniturul pakkumise suurenemise tõttu hindade langus. Eesti peekonid kõrgema sordi noteering Londonis nõrgenes 2 š cwt-lt, s. o. 95 š cwt.

Siseturujuustuhinnaks noteeriti:

šveitsi 135 s. kg	backsteini 100 s. kg
hollandi 100 „ „	konserv 135 „ „

Juustu sissevedu Inglisse näitab tänavu tagasiminekut võrreldes m. a. ga. Nii importis Inglise märtsis juustu 204 341 cwt m. a. sama 250 972 cwt vastu, vähenedes seega 19%. K. a. I veerandil veeti juustu Inglisse 661 704 cwt, s. o. 4% vähem m. a. sama aja sisseveost. Kogu sisseveost omasid aasta esimesel veerandil impeeriumimaad, s. o. peamiselt ookeanitagused maad, osatähtsusest 87%, m. a. sama aja 88% vastu.

Juustu sissevedu Saksa on aga suurenenud. Nii importis Saksa juustu k. a. I veerandil 87 285 kv. m. a. sama aja 81 929 kv. vastu.

Võrreldes e. a. noteeringuga on käesolev noteering siiski kõrgem 7 š cwt-lt.

Kuigi Londonis ilmnes peekonihinna langus, jäi meie peekonihinnanoteering muutmata.

K. n. maksavad eksporttapamajad peekon-
sigade eest järgmisi hindu:

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	87	82		
55,5—59 „	82	78	Siseturu hinnad.	
72,5—75 „	82	78		
75,5—80 „	78	74		

TAPALOOMADE JA LIHATURG.

M. n. möödus tapaloomade ja lihaturu tegevus üldiselt väga nõrga tendentsiga. Veiste pakkumine oli eelviimasest nädalast tunduvalt väiksem, kuid nõrga nõudmise tõttu langesid veiselihahinnad veelgi. Nii maksus suurimüügil veiseliha:

Suured pullid: rammusad 52—54 s. ja keskmised 50—52 s. kg. Samad pullid eluskaalu alusel 31—34 s. kg.

Väiksemad rammusad pullid 50—52 s., keskmised 48—50 s. ja lahjad 46—48 s. kg. Eluskaaluhinnad 25—29—30 s. kg.

Lehma- ja härjaliha nuumatul 55—58 s., rammusail 50—54 s., keskmisil 43—46 s. ja lahjadel 38—42 s. kg. Eluskaaluhinnad lehmadel vastavalt rammususele 20—23—30—33 s. kg.

Mullikalaha nuumatul 55—58 s., rammusail 52—54 s. keskmisil 47—49 s., lahjadel 40—42 s. kg. Mullikate eluskaaluhinnad 20—28—31—34 s. kg.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb naha

TOORNAHKADE TURG.

Veisenaahkade hinnad püsivad endised ja maksuvad I sort 70 s, II sort 63 s kg.

Vasikanaahkade hinnad nõrgenesid ja maksuvad kr. 3.25 tk, kuna raskemate vasikanaahkade hind alates 3,5 kg jäi endiseks — kr. 1.05 kg.

KANAMUNATURG.

Jahedate ilmade tõttu on seisund kanamunaturul muutunud viimaseil nädalail võrdlemisi soodsaks, kusjuures ka hindade tase on näidanud paranemist. Vastavalt välisturuseisundi kujunemisele noteeriti meie eksport-

Elussigade hindadeks noteeriti:

90—120 kg raskused	60 s.	eluskaalu	kg
121—160 „	65 „	„	„
161— „	60 „	„	„

— CATTLE AND MEAT MARKET.

ja pudemete arvel arvata nimetatud liha-kilo hinnale juurde keskmiselt 12 s.

Vasikate pakkumine üle keskmise. Nõudmine keskmine. Tendents vaikne. Tapetud vasikad ühes nahaga maksusid: nuumatud 55—65 s., rammusad 50—55 s., keskmised 45—50 s. ja lahjad 40—45 s. kg. Vasikate eluskaaluhinnad 27—30—35—42 s. kg.

Lammaste pakkumine väike. Nõudmine tapetud kaubale samuti väike ning eluslambaid nõutakse ainult ekspordiks.

Siseturul maksusid tapetud lambad ilma naha ja pudemeteta: rammusad 55—70 s., keskmised 50—55 s. ja lahjad 40—45 s. kg.

Eksportlambaliha-noteering püsib ühtlasel tasemel juba pikemat aega, s. o. liha headuse järgi 100—105 s. kg. Eluskaaluhinnad franko saatejaam 44—47 s. kg.

Sigade pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Tapetud sead ühes peade ja jalgedega maksusid: noored ja peekonkaalulised 70—72 s., liha- ja rasvasead 68—70 s. kg. Eluskaaluhinnad 58 s. piires kg. Tendents veidi tõusev.

— RAWHIDE MARKET.

Lambanahad maksuvad kr. 2.50 — kr. 3.75 tk.

Hobusenaahad 20 kg ja üle kr. 12.50 ja alla 20 kg — kr. 8.— tk.

— EGG MARKET.

munade hinnaks 61 s. kg franko kogumispunkt e. n. 48 s. vastu. Seega paranes eksportmunade hind 13 s. kg kohta. Siseturumunade hinnaks noteeriti endine hind, s. o. 58 s. kg franko kogumispunkt.

Kanamunade väljavedu meilt näitas apr. tunduvat tõusu võrreldes m. a. sama kuu väljaveoga. Nii eksporditi apr. 2 630 160 muna m. a. sama kuu 1 281 600 muna vastu. K. a. esimese 4 kuu jooksul eksporditi meilt kanamune 3 462 120 tk. m. a. sama aja 1 281 600 vastu. Seega on meie munakaubandus tänavu elavnenud tunduvalt.

Saksa on kanamunade sissevedu tänavu

suurenenud. Nii importis Saksa k. a. I veerandil 438,9 milj. muna m. a. sama aja 403,8 milj. muna vastu. Sissevedu suurenes peamiselt Taanist.

M. n. maksusid siseturul kanamunad s. paar:

Tallinnas	7—9	Rakveres	7—8
Tartus	8—9	Võrus	7—8
Valgas	6—8	Narvas	9—11

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris 9. mail s. a. järgmised piimahinnad: I valiku rōõskpiim müügil piimakauplustele 12 s. l ja müügil piimatööstustele 11 s. liiter. II valiku rōõskpiim müügil piimakauplustele 10 s. l ja müügil piimatööstustele 9 s. liiter. Piima järele nõudmine on hea ja karjapidajad praeguse toodangu juures ei suuda anda tihti kauplustele nii palju, kui soovitakse. Tänavu näib, et viimastel karja kinniolekunädalatel kipub toodang langema. Paljudel karjapidajatel on paremad heinad, samuti ka juurvili ning kartulid, otsas, seetõttu on karja söötmine nõrgemaks jäänud. Möödunud aas-

tal osteti vastu kevadet rohkesti jõusööta, tänavu aga on jõusöödad tunduvalt kallimad ja seepärast söödetakse jõusööte vaid parimatele lehmadele ja sedagi vähem.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	18—19	—	14—15	12
Tartu	15—16	12—13	—	10—11
Narva	14	—	—	9
Rakvere	15	—	—	11
Viljandi	15	—	—	11
Valga	15	—	—	10
Võru	—	—	—	10

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Maailma-teraviljaturul on nõudmine endiselt nõrk ja hinnad liikuvad langussuunas. M. n. kohta noteeriti tähtsamail teraviljajärgidel järgmised hinnad kr. kv. (sulgudes e. n. keskmised noteeringud):

Nisu: Chicago 10.64 (10.70), Winnipeg 15.53 (15.93), Hamburg 18.45 (18.88), Liverpool 13.34 (13.64).

Rukis: Chicago 8.44 (8.46), Winnipeg 8.47 (8.70), Hamburg 15.05 (15.44).

Mais: Chicago 8.16 (8.30).

P.-Am. ühendriiges on endiselt väljaveatud talinisu lõikuse kujunemiseks head, kuna seevastu on viimaseil päevil märgatavalt kannatanud suvinisukülvid liigvihmade ja külmade tagajärjel. Viimane asjaolu aitas pisut parandada m. n-st turuolukorda ja pidurdas teatud määral nisu ja seega ka teiste teraviljade hindade langust.

Halvavalt mõjub üldisele turuolukorrale asjaolu, et sisseveomais m. a. hea toiduviljalõikuse tagajärjel on vajadus importvilja jä-

rele märgatavalt väiksem kui aasta varem, mis mõjub omakorda maailmaturu-läbikäikudele. Nii on käesoleva kaubandusaasta esimese 39 nädala jooksul maailmaturult läbikäinud nisukogus väiksem m. a. samast ajast 18% ja rukkil koguni — 28%. Nisu sisseveos leidis suurem tagasimineku aset Itaalias, Inglises ja Prantsuses, kellede arvele langeb ka üldine nisukaubanduse langus. Hollandis, Belgias ja Saksas tänavune sisseveetud nisukogus ületab sama aja aasta tagasi. Samuti näitab ka väljaspool Euroopat asuvate maade sissevedu tagasimineku.

Apr. lõpul korraldati Inglises toitviljakaubandus ümber, mille järgi senine mitme äri poolt teostatav vilja sissevedu läks täies ulatuses valitsuse poolt loodud toitlusameti kätte. Vastav amet on kohustatud pidama oma ladudes alatiselt kolme kuu vältel vajavat viljagavarat. Hiljutine teraviljakaubanduse ümberkorraldamine oli vajalik sõja korral tekkinud spekulatsiooni vältimiseks.

Suurmüügihinnad viimaseil nädalail on püsinud ühtlasel tasemel ja olid kr. kv. kohta järgmised:

	Puhk ja Pojad suurveski	A/S. Rotermanni tehased
Rukkipüü	18.20—19.50	18.50
Rukkipüü	26—27	26—27
Nisupüü	27—43	27—43

LINATURG. — FLAX MARKET.

Maailma-linakaubanduses püsib vaikus edasi. Ketratud saavad linaseile lõngadele ainult väikesi tellimusi, ja Šotis pikendas osa linaketrusvabrikuid seepärast koguni lihavõttepühade vaheajaga ühe nädala võrra. Iiri kudumisvabrikud eksportisid linaseid kaupu Hiina ja P.-Am. Ühendriigesse 1938. a. apr. ainult $\frac{1}{3}$ väärtuse ulatuses sellest, mis eksporditi sinna e. a. samal kuul. Apr. viimasel nädalal sõlmiti ida-euroopa linadest väikesi tehinguid ainult leedu linale. Näib, et ida-euroopa linade seisundit raskendab ka nende 1937. a. saagi erakordselt madal keskmine mihus, sest mihuselt märksa kõrgema belgia lina järele püsib võrdlemisi elav nõudmine, ja on püsinud nii peagu eranditult kõigil aastail. Sellest tuleks eesti linakasvatatajail järeldada, et neilgi on vaja panna senisest suuremat rõhku kõrgete mihuste (R- ja HD-sortide) tootmisele, tarvitades seks paremat mullaharimist, sordiehtsat külvisemist, küljaldest väetust ja hoolsat leotamist.

Ida-Euroopa suurimad linakiupakkujad, vene ja läti monopolid, puuduvad peagu täielikult praegu pakkujate hulgas, ja seepärast püsivad maailmalinaturu-linahinnad muutumatult. Šotis märgiti Ida-Euroopa linade hindu cif Ida-Briti sadamad 1 inglise tn eest naelsterlingeis järgmiselt:

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

M. n. oli kartulite väljavedu võrdlemisi elav. Kogusummas veeti välja ca 4 000 kv. kartuleid. Suurem osa sellest läks Rootsi. Peale Stokholmi saadeti osa kartuleid P.-Rootsi.

M. n. alustati kartulite saatmist ka Inglisse. Suuri koguseid ei ole võimalik sinna saata, sest sealseil importöridel on raskusi

rukis 16, nisu 22—22.50, oder 18—19, kaer 15.50.

Üksikuil turgudel on teraviljapakkumine jäänud viimasel ajal tagasihoidlikumaks, kuid siiski püsivad hinnad endised. Nii maksus üksikuil turgudel rukis 15.5—17 s., nisu 20—23 s., oder 15.5—18 s., kaer 13—15 s., rukki-jahu 17—19 s. ja sepikujahu 26—30 s. kg.

Linahinnad suurmüügil Šotis.

	4. V 38	27. IV 38
Võru-Petseri R	£ 69—70	£ 69—70
Pärnu ülepuhastatud R	£ 68—69	£ 68—69
Pärnu takk I sort	£ 51—52	£ 51—52
Läti-Livoonia R	£ 70—71	£ 71—72
NSVL-u kasteleo IV gr. I s.	£ 85—86	£ 85—86

Tallinna börsil linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 6. V 38. noteeriti linakokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg eest s:

Linakokkuostuhinnad 6. V 38.

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	105	103
HD	96	94
D	87	85
OD	78	76
LOD	69	67
H	60	58
Takk I sort	67	
" II "	57	
" III "	47	
chitustakk	17	

Tendents: vaikne.

Toodud noteering on iga sordi iga kg kohta 2 s. madalam eelmise nädala omast. Linakokkuostuhinnad langesid hoolimata eesti linahinna püsimist Šoti turul seepärast, et seal on ida-euroopa linade hinnad praegu ainult nimelised, kuna sisuliselt säärase hindadega ei osta praegu ükski ketrusvabrik.

sisseveolitsentside saamisega. K. n. läheb siiski mõni tuhat kotti Inglisse.

Lääne rannas on esimesed purjekad juba jõudnud Rootsisist tagasi. Osa neist alustab teiskordset laadimist. Lääne rannas on aga kartulitagavarad lõpul, mispärast enam sealt ei ole loota kuigi palju ekspordikaupa.

Viru rannas veavad saarte soomlased väi-

kesel määral kartuleid Soome. Tänavu kevadel on aga vedu tunduvalt väiksem kui eelmisel aastail.

Maal raudteejaamades ostetakse praegu peamiselt piklikke kartuleid, milliseid eelistatakse Inglise kui ka Rootsi turul. Maal ei ole enam suuri kartulitagavaru, sest käesoleval hooajal on vabrikud töötlenud rohkesti kartuleid. Väljavedu on aga kevadisel hooajal väiksem m. a-st.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koos-

olekul 9. V s. a. noteeriti Börsikomitees järgmised hinnad:

Söögikartul: Virumaa raudteejaamades ümmarikud kr. 2.50—2.60, piklikud kr. 2.75—3.00 kv. Lääne rannas piklikud kr. 3.00—3.20 kv.

Tööstuskartul; tärklisvabrikuis: 11 s. tärklise kg, ehk kr. 2.00—2.30 kv.

Seemnekartul: majasteet ja varane kollane kr. 3.50—4.50 kv., jorgi hertsog kr. 5.00—5.50 kv.

Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Värske köögivilja hind püsib e. n. tasemel, arvatud välja tomatihind, mis langes 1 kr. kg-lt. Rabarbrit oli nädala eest turul üsna vähe, kuna ajatatud rabarber oli lõppenud ja vabast maast saaki veel ei olnud. Nüüd on esimene vaba maa rabarber ilmunud müügile, hind aga ei ole langenud, vaid püsib sama nagu ajatatud rabarbril.

Kõige rohkearvulisem kaup on turul välispuuvili. Pirnide hind on võrreldes m. n. hinnaga tõusnud 30—20 s. kg-lt. Tõusnud on ka välismaiste õunte hind 20 s. võrra kg-lt. Apelsinide ja sidrunite hind on endine.

Tallinna turul maksusid väikemüügil 9. V:

	s. kg		s. kg
Õunad, välismaised	180—200	Rabarber . . .	100—125
Pirnid, . . .	200	Kuivatatud õunad, kodumaised . . .	130—200
Tomat	800	Kuivatatud õunad, välismaised . . .	250
Sibulad	50—60		s. kimp
Peakapsas	15—20	Redis	12—14
Hapukapsas	13—25		s. tk.
Porgandid	15	Roheline sibul . . .	3
Peedid	15	Värske kurk . . .	50—60
Kaalikad	10	Värske kurk pikik kasvumaja . . .	130—150
Rõigas	200—250	Apelsinid	13—25
Jõhvikad	50—60		
Spinat	130—150		
Salat	80—100		

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. Peipsi õige rahuldavalt arenenud latika- ja merevetes suurenenud angerja- ning haugitoodangu tõttu näitab kalakauba väljavedu tunduvalt tõusu. Nõrgalt arenes ainult eksportkohasaak, nii et tekib raskusi kontingendi alusel ettenähtud koguste täitmisel.

Nädala kestel veeti välja kala ja kala-saadusi 78 100 kg, sellest latikat 32 200 kg, haugi 23 100 kg, angerjat 14 750 kg, koha 4 700 kg teisi kalasorte 1550 kg ja kalakonserve 1800 kg.

Latikat veeti välja Poola 25 200 kg, Soome 7000 kg.

Haugi veeti välja värskest Poola 9 800 kg, Inglise 3200 kg, Prantsusse 650 kg, Šveitsi 1450 kg, Rootsi 3000 ja elüskalana 4840 kg, ülejäänud väiksemaid saadetisi Tšehhoslovakkiasse.

Angerjat veeti välja värskena jääpakendis Saksa 14 470 kg ja Rootsi — 280 kg.

Koha läks väiksemais koguseis Saksa 1700 kg, Poola 1000 kg, Rootsi 1100 kg, Tšehhoslovakkiasse 600 kg, ja Šveitsi 300 kg.

Kalakonserve veeti välja: sprotte Rootsi ja L.-Aafrikasse ja kilu toosides — Inglise.

Siseturu-kalakaubanduses arenes tegevus keskmise elavusega. Müügil rohkesti latikat ja haugi, mistõttu müügi-hinnad on võrdlemisi soodsad tarvitajale, kuid kaluri vaevatasu kujuneb väikeseks. Latikat müüdi Tallinna turul suuremaid 30—35 s. kg, väiksemaid — 25 s. kg. Peipsil maksti kalureile 15—20 s. kg. Haugi müüdi keskmise suurusega 30—40 s., suuri — 25 s. kg. Samuti olid Tartu kalahallis madalad latikahinnad — 15—30 s. kg.

Räimekaubandus. M. n. esimesel poolal kujunes räimesaak Lääne ja Pärnu rannikvetes võrdlemisi rahuldavaks. Kalureile maksti räämemõödust 40 s (8 kg).

Nädala viimasel poolel vähenes räimesaak, mistõttu Puise ja Haapsalu kalasadamaks maksti kuni 60 s. ja Pärnus kuni 70 s. mõõdust.

Tallinna kalasadama kaudu tuli räimi müügile vähe. Ülesostjad maksid 8—10 s. kg-st.

Narva lähel on räimesaak arenenud seni ni kehvalt.

Tallina turule kui suuremasse müügikeskuse tuli räimi müügile rohkesti. Kauge- maist randadest veoautode ja lähemaist püügikohtadest koormatega.

Räimehinnad: nädala algul 8—12 s. kg, lõpupoole 12—15 s. kg, ainult reedel suurema kaubakoguse tõttu langes hind 7—10 s. kg.

Narva turul püüsi räimehind 20—25 s. Pärnus jaemüügil 15 s. kg ja Tartu kaubahallis Pärnu räim — 12—15 s. kg.

Turski müügil rohkesti ja nende hind terve kalana 7—12 s. kg, lõigatult 10—20 s. kg. Lestasaak võrdlemisi rahuldav. Suuremad kogused tulevad Tallinna Hiiu rannikvetest. Kalasadamaks maksid ülesostjad 20—22 s. kg. Turul küsiti ja maksti 25—30 s. kg.

Kilusaak endiselt nõrk. Mõnesid väikesi koguseid läks müügile 30—35 s. kg. Kalakonservitööstused pidid rahuldama omi nõudeid välismaise värske kiluga.

M. n. kestel toodi Soomest 4 paadilaadungit kilu ca 18 000 kg ja peenräimi ca 1820 kg. Kiluhind Tallinna sadamas 20—22 s. kg.

Soolakalakaubanduses valitses nõrgem tegevus, kuna suitsukala järele oli nõudmine elav.

Suitsukilu ja -räimi müüdi 4—6 s. kümme tk. Suitsuvimba ja -ahvenat 60—80 s. kg, -angerjat 200—250 s. kg, -latikat 80—100 s. kg.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg:

	Tallinn 7./V	Tartu 7./V	Narva 6./V
Lõhi, värske . . .	250—300	—	—
Iherus, värske . . .	150—200	—	150
Angerjas, värske . .	120—150	—	—
Koha, v. I valik .	110—130	80—90	100
Koha, v. II valik .	80—90	45—60	—
Siig, värske . . .	60—90	65	—
Haug, värske . . .	25—40	30—40	30—40
Latikas, värske . .	25—35	15—30	—
Ahven, värske mere	25—40	—	25
Ahven, värske peipsi	15—30	10—20	—
Säinas, värske . . .	30—40	18—30	25
Särg, värske . . .	20	6—10	10
Vimb, värske . . .	30—40	—	—
Linask, värske . . .	35—50	55—60	—
Koger, värske . . .	50	35—50	—
Kiisk, värske . . .	25—30	8—12	20
Räim, värske . . .	12—15	12—15	23—25
Kilu, värske . . .	30—35	—	—
Tursk, värske . . .	10—18	—	—
Lest, värske . . .	25—30	—	—
Teib, värske . . .	—	13	—

Kalakaubahindade noteerimiskomisjoni koosolekul Tallinna börsil 9. V k. a. noteeriti värske ja eluskala kokkuostuhinnad:

Angerjas, elus eksportkõlblik 110 s. kg franko rannik. Tendents kindel. Koha, värske eksportkõlblik I valik (0,8—2,5 kg) 60 s. franko rannik.

Tendents kindel.

Koha, värske eksportkõlblik II valik (0,3—0,8 kg) 45 s. kg fr. rannik. Tendents: vaikne. Haug, värske eksportkõlblik 25—27 s. kg fr. rannik. Eelmisel nädalal oli 27 s. kg. Tendents: ootav. Latikas, värske eksportkõlblik 15 s. kg fr. rannik. Tendents langev.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

„RAYOLANA“ — LEIUTIS TEKSTIILALAL INGLISES.

„RAYOLANA“ — NEW STUFF IN TEXTILE INDUSTRY.

Tähtis leiutis, mis hakkas suurel määral mõjustama kunstsiidi- ning tekstiiltööstust, avaldati neil päevil Inglises. Tegemist on mingi uue sorditud puuvillakiuga, millel on samasugune värvimissugulus ning omadused nagu loomulik viljal.

Teadlased on aastaid toiminud uurimusi, et leida uut vahendit teatud raskuste kõrval-

damiseks villa ning sorditud puuvillakiudude segu värvimises. Nüüd ollakse veendunud, et uurimuste tulemusena on võimalik toota „fibro't“ (kiudu), mida saab värvida nagu villa 100%-selt. Messrs. Courtlands, Ltd., uue sorditud puuvillakiu leiutajad, nimetavad uutis- toodet „rayolana'ks“.

PUUVILL TÄNAVATE SILLUTAMISEKS INGLISES.

COTTON FOR ROAD-BUILDING IN UNITED KINGDOM.

Burnley's (Lancashire's) tarvitatakse jämedaks võrguks koetud puuvillariiet tänavate ehitusmaterjalina. Kruusa-, liiva- ja lubja-segu asetatakse nagu tavaliselt viie tolli pak- susest aluseks; puuvill, mis näeb välja nagu kalavõrk, asetatakse peale, lahutades seega põhikihti konkreetpinnast, mida aseta-

takse kolme tolli paksumelt. Kui tuleb vaja- dus uuendada pinda, on hõlpus eemaldada üle- mist kihti, jättes seejuures alumise kihi puu- tumata. Säärase puuvillamaterjali, mida val- mistatakse ühes Burnley kudumistööstuses, hind on 2 d. yard.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

30. aprillil 1938. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	84 234 149,06	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 080 455,23
välisraha	15 947 839,66	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Cots.</i>	1 358 826,29	a) pangatõhed liikvel	50 617 092,—
3. Sissevõlgid: — <i>Homs Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavõlgid	9 049 464,12	valituse	18 974 375,62
põllumajandusel	1 911 172,90	pankade	11 791 806,54
metsatööstusel	72 342,95	teised	2 640 940,18
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	32 807 182,29
valitusele	—		14 547 812,86
teistele *)	13 180 477,23		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	3 428 168,66		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	24 921 351,51		
	104 058 382,38		104 058 382,38

Kattevara vahetuse jooksvate kohustustega: } 60,15%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 916 880,66
Includes Ekr. 916.880.66 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LEEDU Leedu 1938. a. riigieelarve. — *Lithuanian State Budget for 1938.*

Neil päevil võttis Leedu Seim vastu 1938. a. riigieelarve. Leedu majandus e. a. ja 1938. a. algul näitas märgatavat ja pidevat paranemist. Nagu märkis omas kõnes Seimi finantskomisjoni esimees ja aruandja, on tingitud paranemine peamiselt põllumajanduse ja tööstuse arengust, elanikkonna üldisest kultuurilisest tõusust, majanduslike abinõude otsustarbekast rakendamisest valitsuse poolt ja ka maailmakonjunktuuri paranemisest. Eriti e. a. oli konjunktuur soodus Leedule, kuna märgatavalt tõusis nõudmine leedu kaupade järele. Nõudmine põllumajandussaaduste järele on tõusnud pidevalt, on paranenud hindade indeks. E. a. saak ei olnud kõikjal ühtlane, kuid parem kui 1936. a.

Tugevalt areneb maa industrialiseerimine. Ehitustegevus on nii ulatuslik, et ei jätku tehnilisist jõududest. E. a. ettevõtete arv tõusis 630 ja tööstustöölise arv — 20%. Siseturukaubanduslik läbikäik on tõusnud 10—15%, kuna kaubandusettevõtteid on tulnud juurde ca 1000. Võrreldes 1936. a. suurenes väliskaubandusbilanss 1937. a. 74 milj. lit.

Krediit- ja rahaturul on samuti märgata elavnemist. Kommertspankade poolt antud laenude summa on suurenenud 19 milj. lit. võrra, kuna hoiused riiklikes ja erapankades on kasvanud ühe aasta jooksul 34 milj. lit.

Ka on suurenenud investeerimised. Riiklik ja omavalitsuste, koolide, haiglate, teiste asutiste ja teede-ehitused on näidanud märgatavat tõusu. Riik kulutas ehitusiks ja selle-

kohaseiks toetusiks 1935. a. 12,5 milj. lit., 1936. a. 14,5 milj. lit., 1937. a. — 23,5 milj. lit., kuna 1938. a. on nähtud ette 26 236 milj. lit.

1937. a. riigieelarve võeti vastu esialgu 303,4 milj. lit. suuruses; kuna aga tulud laekusid enam kui arvati, suurendati eelarvet 327,6 milj. lit-le.

1938. a.-ks koostas ministrite-kabinet eelarve 340,7 milj. lit. suuruses, kuid Seimi finantskomisjon kokkuleppel valitsusega võttis ette muudatusi, nii et eelarve moodustas lõplikul kujul 346,8 milj. lit., kusjuures 93,8% kulusid kaetakse korraliste tuludega.

1938. a. eelarve järgi on nähtud ette tulusid:

korralisi	290 160 013
erakorralisi	56 648 026
	<hr/>
	lit. 346 808 039

1938. a. eelarves korralised tulud moodustavad 83,6%, sellest otsemaksud 51 295 010 lit. ehk 17,7%, kaused maksud — 86 061 700 lit. ehk 29,6%, lõivud — 22 614 380 lit. ehk 7,7%, tulud monopolidest — 36 050 000 lit. ehk 12,4%, tulud riigiettevõttest, -varandustest ja -kapitalidest — 84 105 734 lit. ehk 30%, teised tulud — 10 033 139 lit. ehk 3,5% kõigist korralisist tuludest.

Eelarve on koostatud sääraselt, et ei ole tõstetud makse, kuid on kavatsusel maksude reformi teostamine, ning valitsus koostab juha sellekohaseid ettepanekuid ja eelnõusid.

INGLISE.

Inglise-Iiri kaubandusleping.

Trade Agreement Between United Kingdom and Eire.

25. IV s. a. kirjutati alla kaua aega kestnud läbirääkimiste tulemusena Inglise-Iiri Vabariigi (Eire) kokkuleppele.

Kokkulepe koosneb kolmest osast, millisest esimeses nähakse ette Iiri Vabariigi rannakaitset, mis oli senini Inglise käes, üleandmist ühendatud Kuningriigi valitsuselt Iirile; teises osas käsitletakse finantskokkulepet seninikestnud lahtarvamuste lõ-

petamiseks (võõrandatud mõisade eest tasumaksmise küsimuses) ning kolmandas osas korraldatakse kaubandusküsimusi.

Nagu teada, pani Inglise valitsus Inglise-Iiri konflikti tekkimisel 1932. a. — Iiri poolt võõrandatud mõisade eest tasumaksmise lõpetamise puhul tähtsamaile iiri kaupadele nende sisseveo puhul peale erakorraliselt kõrged tollid. Näit. võeti iiri päritolu-

ga võlt, munadelt, elussigadelt, peekoniilt sisseveotolli 40% ad valorem, milline tollimäär ületas kaugelt välismaiste saaduste tolle. Neid tollisissetulekuid kasustati võõrandatud mõisade eest saadaoleva maksu katmiseks (ca £ 4 milj. saastas).

Samal ajal pani Iiri valitsus kehtima kõrgeid sisseveotolle briti kaupadele.

Asjaallakirjutatud kokkuleppes nähakse ette rida tollialandusi briti kaupadele nende sisseveo juures Iiri Vabariiki ning briti kaubad seatakse taas enamsoodustatud seisundisse. Teisalt annab Briti valitsus Iirile tollisoodustusi, millised on nähtud ette Ottawa lepinguis (kus nähakse ette karjasaaduste tollivaba sissepääsu Inglisse) ning Import Duties Act'is, 1932.

Inglise-Iiri kaubandusleping ei too kaasa

Briti eelarve 1938/39. --

26. IV. s. a. esitas Briti varakantsler J. Simon alamkojale 1938/39. a. eelarve, milline on ca 10% suurem e. a. omast.

Omas eelarvekõnes käsitles varakantsler kõigepealt möödunud eelarveaasta tulemusi, millised olid täiesti rahuldavad. 1937/38. a. tuludest laekus peagu iga tähtsama tululiigi alal üle eelarve. Ülelaekumine oli suurim tulu- ning aktsiisimaksude alal. Kokku laekus £ 873 milj., seega £ 8,5 milj. üle eelarve. Kuna kulude osas olid aga väljaminekud tunduvalt alla eelarve piiri — kokku £ 844 milj. — moodustas 1937/38. a. eelarve ülejääk £ 28 786 000.

Uus eelarve on võrreldes 1937/38. a. ning sama aasta tegeliku eelarvega järgmine:

	1938/39	1937/38	1937/38'
	eelarve	eelarve	tegelik
Tulud	£000	£000	£000
Sisemaised tulud (kokku)	536 500	467 650	471 346
Sellest tulumaks	341 250	275 000	297 986
Toll ja aktsiis	344 100	333 000	335 261
Automaksud	26 000	24 000	24 608
Muud tulud	28 150	28 450	31 365
Kokku	944 750	863 100	872 580

M. a. maksukoormise alusel laekunuks 1938/39. a. £ 914,4 milj. võrreldes £ 872 milj. 1937/38. a. Seega tuli varakantsleril uue eelarve tasakaalustamiseks leida uusi tuluallikaid £ 30,4 milj. suuruses. Uute tulude saavutamiseks on Valitsus otsustanud:

erilisi muudatusi karjasaaduste turul. Vaatamata kõrgele sisseveotollidele on Iiri viimaste aastate kestel jätkanud liha ja karjasaaduste väljavedu Inglisse tavalisel viisil, kusjuures Iiri valitsus võttis oma kanda Inglisele makstavad tollimäärad. Seega sai Iiri tootja kätte täie hinna oma saaduse eest. Iiri karjasaaduste väljavedu arenes ka kõrgete sisseveotollide kehtimise ajal normaalselt. Peekoni väljavedu näitas isegi õige tunduvat tõusu, samuti või (arvatud välja 1937. a.), kuna munade väljavedu on läinud teataval määral tagasi.

On võimalik, et elusloomade väljavedu, mis on Iiri tähtsamaks väljaveoaineks, näitab edaspidi tõusu. Üldiselt ei ole aga karjasaaduste alal Inglise-Iiri lepingust oodata mingeid muudatusi karjasaaduste turul Inglises.

British Budget for 1938/39.

a) tõsta tulumaksu 5 š-lt 5 š 6 penssile per naelsterling tulu. See on kõrgeim tulumaksunorm, arvatud välja 1916—22. a. mil see oli 6 š. Lisatulu uuest tulumaksunormist on arvestatud £ 22.3 milj-le;

b) tõsta tee sisseveotolli 2 penssi per nael; lisatulu moodustab £ 2.8 milj;

c) tõsta bensiinimaksu 1 penssi võrra, s. o. 9 penssile per gallon (gallon võrdub 4,5 l-ga); lisatulu on sellest oodata £ 5.4 milj.

Lisaks neile uutele maksunormidele võtab valitsus ette täiendavaid samme maksumaksmisest kõrvalehoidmise kõrvaldamiseks

Teisalt tõstab Valitsus tööstusele amortisatsioonimäära 10%-lt 20%-le.

Uue eelarvekulude osas on väljaminekud peamiselt suurenenud riigikaitse osas (£ 55 milj.).

Sõjatööstuse suhtes tähendas varakantsler, et sel alal jõuab Inglise kõrgseisu vaid järgmisel aastal, võib olla aga ka alles 1940. a. Kulutus sõjavaruksile ületab kaugelt eelarveid, millised koostati m. a.

Kuigi varakantsler oma eelarvekõnes ei puudutanud tulevikuväljavaateid briti majanduses, võib ikkagi üksikute tuluparagrahvide järgi otsustada uues eelarves, et Briti valitsus on arvamusel, et 1937/38. a. tase jääb briti majanduses kehtima ka k. a.

Angerjate müügivõimalusi Inglisse.

Marketing Prospects for Eels in United Kingdom.

Inglisse veetakse sisse õige rohkesti elusangerjaid. Suitsutatud angerjail on minek õige piiratud, kuna neid söövad ainult välismaalased, pealegi toimitakse suitsutamist Inglises.

Elusangerjaid veetakse Inglisse sumplaevides, väiksemal määral ka lähema maa tagant veetankides, milliseile vahete-vahel lisatakse hapnikku. Inglise asjatundjate arvamusel saab Eestist Inglisse saata angerjaid ainult sumplaevides, mida m. a. ka tehti ning mida ka sel aastal kavatsevad võtta ette üksikud inglise importijad. Eesti angerjad on Inglises tuntud ning neid hinnatakse kõrgekvaliteedilisteks. Eestist Inglisse saata angerjaid veetankides tule-

vat liiga kallis ning reisuageg olevat liiga pikk. Kuuldavasti olevat Eesti angerjate ekspordiks Inglisse läinud aastal kaustatud taani ja hollandi sumplaevu.

Angerjate hinnad on kõrged jaan. juuni lõpuni; juurdeveo suurenemisel Taanist, Iirist ning Hollandist langevad hinnad teatud määral. Hinnad angerjaile sõltuvalt nende suuruselt (suuremad on kallimad) kõiguvad praegu suunkaubanduses Londonis 1/—1/4d per inglise nael. Madalseisuajal on angerjate hindadeks 9—10d per lb.

Angerjate sisseveotoll on 10% ad valorem. Importijate komisjon 5% müügihinnast.

SVEITS.

Šveitsi majandus 1938. a. I veerandil.

Economic Situation in Switzerland during I Quarter of 1938.

K. a. I veerandil näitas šveitsi majandusel senine konjunktuuri tõusutendents teatavat nõrgenemist. Põhjusi sellele tuleb otsida esijoonel Euroopa poliitilise olukorra ebastabiilsuses, mis on senini mõjunud küll ainult psühholoogilise tegurina ettevõtlikkuse piiramise suunas. Samast psühholoogilist mõju on avaldanud ka konjunktuuri nõrgenemistendents paljudes teisis mais, kuigi see šveitsi majanduselule on otseselt senini andnud end vaevalt tunda.

Seisund šveitsi tööturul näitas möödunud veerandaastal tavalist hooajalist paranemist.

Töötute arv kuu lõpul (1000):

	Jaanuuar	Veebruar	Märts	Detsember
1938	96	93	67	—
1937	111	106	89	87

Järsik töötute arvu langus märtsis oli tingitud esijoonel soodsast ilmastikuoludest, millised võimaldasid alustada põllutöid varem, samuti laiendada varakult ehitustegevust, mida on soodustanud ühtlasi ka vaba raha rohkus ja madal laenuprotsent. Ühen-

duses sellega suurenes töökogus ka ehitustööstusega seotud muil tööaladel. Teisis tööstusharudes ei ole olukord oluliselt muutunud.

Põllumajanduses oli m. a. heaks aastaks. Põllumajanduse brutotoodangut 1937. a. hinnatakse 1247 milj. fr-le 1146 milj. fr. vastu 1936. a., seega on tõus üle 100 milj. fr. Põllumajandussaaduste hinnad näitasid k. a. I veerandil mõnel alal väiksemat langust, mis ei tohiks aga oluliselt mõjustada põllumajanduse üldist seisundit. Märksa tõsisemaiks peetakse hiliseist öökülmadest apr. tekitatud kahjusid puuviljakasvatusele ja viinamägedele peagu kogu šveitsis, milliseid hinnatakse kohati väga suuriks.

Väliskaubandusseisundit k. a. I veerandil iseloomustavad järgmised arvud (milj. fr.):

	Sissevedu	Väljavedu	Läbikäik	Sisseveo ülekaal
I-ne veerand — 1938	400	306	706	94
" 1937	455	264	719	191

Märkimisväärne on sisseveo tunduvalt vähenemine veerandaastal, mis oli tin-

gitud loomatoidu väiksema impordivajaduse ja m. a. hea viljasaagi ning loomakasvatust piiravate riiklike abinõude tõttu, teisalt — toorainete hindade langusest maailmaturul ja ühtlasi paljude toorainete sisseveo koguslikust vähenemisest. Väljavedu näitas tõusu metallitööstussaaduste (masinad, kellad, aparaadid) alal 35%, ja väiksemal määral toitainete (juustu ja kondenspiima) arvel — 15%. Tekstiiltööstus on suutnud hoida oma ekspordi m. a. kõrgusel, kuna senini hästiarenenud keemiatööstuse saaduste väljavedu näitas möödunud veerandil isegi tagasiminekut 22%.

Väliskaubanduse üldläbikäik näitas väikest langust sisseveo arvel, kuna bilanss on märksa paranenud — impordi-ülekaal piirdus 94 milj. fr-ga 191 milj. fr. vastu m. a.

Sveitsi väliskaubanduspoliitika alal tuleb mainida riikliku ekspordiriisiko-fondi suurendamist 31. III s. a. seadusega 30 milj. fr-lt 50 milj. fr-le. Ekspordiriisiko garantii võimalikkude deviiside-kontrollist tekkivate kahjude vastu on andnud senini praktikas häid tulemusi. Fondil on tulnud katta ainult minimaalseid kahjusid, ja nendegi kohta on häid lootusi hiljemaks tasumiseks.

Riigirahanduse alal piirdus 1937. a. liidueelarve täitmise puudujääk 15 milj. fr-ga oodatud 29 milj. fr. vastu, ja seda tulude parema laekumise tõttu. Samuti vähenes liiduraudteede puudujääk, mis tõusis 1936. aastal 69 milj. fr-lt, 1937. a. eelkokkuvõtete järgi — ca 20 milj. fr-le. Riigieelarve 1938. a. näitab 520 milj. fr. tulude ja 543 milj. fr. kulude juures puudujääki 23 milj. fr. Väljavaated eelarve täitmiseks näivad olevat pisut halvenenud, kuna tulud tollidest, millised moodustavad suurima tuluallika eelarves, on k. a. I-sel veerandil vähenenud sisseveo languse tõttu. Teisalt oli ka liiduraudteede eksploatatsiooni resultaat möödunud veerandaastal halvem m. a-st, peamiselt kaubaveo tagasimineku tõttu. Peetakse võimalikuks, et eriti transiitvedu

šveitsi raudteel väheneb veelgi saksa-itaalia kaubavahetuse arvel, kuna oodatakse selle suunamist peamiselt end. Austria teile.

Šveitsi rahaturul esines m. veerandaastal, vaatamata püsivale likviidsusele, teatavaid kõikumisi, millised olid tingitud välismõjudest. Kuni veebr. lõpuni arenes seisund rahaturul väga soodsalt. Nõudmine aktsiaile kui ka obligatsioonidele oli suur ja põhjustas vastavate börsindeksite tõusu aktsiaal 178-lt 25. XII 189-le 25. II-1, ja obligatsioonidel — 137-lt 144-le samal ajal. Ühtlasi langes liidu- ja liiduraudteede obligatsioonide rendiit 3,22-lt 3,08%-le. Austria sündmused, millised viisid Austria liitumiseni Saksaga 12. III, ja neist järelduv välispoliitilise seisundi ebastabiilsus tõid šveitsi rahaturul pöörde halvenemisele, millele aitas kaasa väärtpaberite langus New Yorgi börsil (tuleb märkida, et šveitsi börsid orienteeruvad järjest enam New-Yorgi börsi järgi, leides sealsetid dispositsioone enam vastavat tegelikule olukorrale kui Londoni või Pariisi omi). Neil oludel langes aktsiate börsiindeks eelmärgitud kõrgtasemelt 10. IV-ks 173-le ja obligatsioonide indeks — 134-le, s. t., 10 resp. 7%. Vaatamata rahaturu nõrgenevale seisule õnnestus liiduvalitsusel märtsi esimesel poolel realiseerida liiduraudteede kahe 3,5%-se laenu konversiooni 400 milj. fr. suuruses 3%-ga, kurss 100. Apr. paranes olukord rahaturul taas peamiselt püsiva raharohkuse tõttu ja lootuses välispoliitilise seisundi selgumisele Euroopas. Kuid paranemistendents ei näi olevat kaugelki kindel.

Šveitsi frangi kurss, mida tagab Rahvuspannga rohke kullareserv, näitas m. veerandaastal vaid nõrku kõikumisi. Rahvuspannga kattevara kullas tõusis 2679 milj. fr-lt 30. XII 37 2890 milj. fr-le 15. III ja vähenes 30. III 2885 milj. fr-le, väljendades seega teatavat kapitalide väljavoolutendentsi Šveitsist, mis apr. kestis edasi. Jooksvate kohustuste katteprotsent tõusis det. lõpust märtsi lõpuni 82,5-lt 84-le.